

Mehmed
NİYAZI

Tahlil

Türk tartışması

Kısa bir süre önce, bir gazetede, bir yazar, Türk'ün ancak Türkiye'de olabileceğine dair bir makale yazdı. Türk kimdir, millet nedir soruları hakkında kabullerine dayanarak yorumlar yapması; ancak kendisini bağladı. Buna rağmen konuyla ilgili olarak Sayın Beşir Ayvazoğlu, yazarı da incitmemeye dikkat ederek, muhtevalı makaleler yayımladı. Uzunca bir zamandan beri bu konular üzerinde çalıştığımız için, fikirlerimizi merak edenler yayımlanacak kitabımızı okurlar diye düşünüyordum. Pek çok telefon, sözlü uyarı aldığım halde, cevap vermeyi gerekli bulmuyordum. Ama üç gün önce, Jirnovski'nin kamplarında yıllarını geçiren bir baba Diyanet'in Çağaloğlu'ndaki kitabevinin önünde yolunu kesti ve nemli gözlerle şunları söyledi: "Benim oğlum Türk olduğu için işkencelerle can verdi. Mevcut sınırlarımızın dışında doğduğu için Türk değil mi? Niçin cevap vermiyorsun?"

Yüreği yanık baba yerden göğe kadar haklıydı. Mevcut sınırlar güce göre çizilmişti; bir de sosyolojik sınırlar vardı; beşeri coğrafyaya baktığımız zaman mevcut sınırlarımızla, beşeri coğrafyamızın üst üste çakışmadığını görürüz. Eğer çakışsaydı, Özal'ın zamanında "Ben Türk'üm, ismini değiştirmem." diyerek yüz binlerce Bulgaristan vatandaşı doğup, büyüdüğü toprakları terk edip, yurdumuza gelirler miydi?

Her millet adının, kendine has bir muhtevası vardır. Türk adının bir sosyolojik, bir de tarihi muhtevası bulunmaktadır. Sosyolojik olarak Türk, bütün Turanî kavimlerin ortak üst adıdır; Çin gibi, Cermen gibi. Tarihi olarak Türk adı ise, İslamî bir mahiyet kazanmıştır. Köln Üniversitesi'ndeki Alman bir asistanın kızkardeşi bir Arap'la evlenmişti. Bir gün bu asistan bizlere kızkardeşinin Türk olduğunu söyledi. Ne hukuken, ne de sosyolojik olarak Türk olması mümkün değildi. Müslüman olan kızkardeşinin yeni durumunu, Batı'da çok sık olarak İslamiyetle müteradif kullanılan "Türk" ile ifade ediyordu. Bir de pek çok Müslüman millet, aynı kökten gelen milletlerince göre, Türkiye'de yaşayanlarla daha çok ortak paydaları bulduğuna inanıyorlar, kendilerini Anadolu'da yaşayanların bir parçası sayıyorlar. Meselâ Tito zamanında, Yugoslavya'da yaşayan üç yüz bin civarında Arnavut'a göç izni çıkmıştı. Bir tanesi Arnavutluk'a gitmedi; hepsi Türkiye'ye geldi.

Her milletin kültüründe kendine göre bir millet anlayışı vardır. Aslen Alman olan; ama Polonya'da doğup büyüyen, sonradan Almanya'ya göç edenlere, Almanlar "Polak" derler, onlar da kendilerini Almanya'da doğup büyüyenlerden farklı görürler. Ama Sokullu Mehmed Paşa'nın aslen Sırp olduğu hiçbir Türk'ün aklına gelmez. O da kendini, her gece Kur'an okuması lazım geldiğine inanacak kadar Müslüman, gene her gece bir saat Türk tarihi okuyacak kadar Türk kabul ediyordu.

Milliyetin iki boyutu vardır; biri psikolojik, diğeri sosyolojiktir. Her ne kadar genellikle psikolojik boyut, sosyolojik boyuta bağlıysa da Oğuz Han'ın torunu "Ben Türk değilim" dıyorsa, hiçkimsenin ona "Sen Türk'sün" demeye hakkı yoktur. Bir insan aidiyet şuuruyla kendisini bir millettten sayıyorsa, o millettendir. Napolyon kesinlikle Fransız değildir; Korsikalı'dır; büyük bir ihtimalle Arap'tır. Ama kendisini Fransız kabul etmiş, ondan büyük Fransız da gelip geçmemiştir.

Bazıları da sayın yazarın bazı büyüklerimizi takip ettiğini zannetmektedirler. Yahya Kemal de Anadolu'ya gelişimizden önceki dönem "Kabl—et—tarih" olarak nitelendirmektedir. Remzi Oğuz, Nureddin Topçu Hocamız da, Anadolu'ya gelişimizi adeta milât olarak kabul etmektedirler. Ama ne Yahya Kemal, ne Remzi Oğuz, ne de Nureddin Topçu Türkiye'nin dışında Türk yoktur demiyorlar. Anadolu'yu yurt edinen Türklerin, yeni coğrafya ile yeni bir kültür boyutuna girdiğini belirtiyorlar. Milletimizin bu üç büyük evladı, tahsillerinin bir bölümünü Fransa'da yapmışlardır. Biraz da aldıkları eğitimin ölçülerini kullanmaktadırlar. Bilindiği üzere Fransa'da çok çeşitli kavimler yaşıyordu. Ama Fransa'daki devleti dizayn eden, Alman asıllı Franklardı. Alman asıllı Frankların başlarını çektiği değişik kavimler, Fransa'nın coğrafyasında yoğrulmuş, ortaya Fransız milleti çıkmıştır. Bu büyüklerimiz de, milletimizin bir bölümünün tarihi tekamülünde, coğrafyamızın önemini vurgulamaktadırlar.

Sonra, onların döneminde, nüfusumuzun yüzde 4'ünün yaşadığı İstanbul'a, millî gelirimizin yüzde 53'ü akmakta idi. Anadoluculuk adıyla bu adaletsizliğe bayrak açmak, vicdanın sesini dinlemek değil midir? İstanbul'dan Gebze'ye bir saatte gidilirken, Erzincan'dan Kemah'a gitmenin bir olay olmasına baş kaldırmak asil bir davranış olarak karşılanmaz mı? Bunların milletle, tarih anlayışıyla ne ilgisi var?

Önemli olan aidiyet şuurudur; ben kendimi Türk kabul ediyorsam, birisinin beni Türk saymaması onun bileceği bir iştir. Onun düşüncesi benim Türklüğüme hâlel getirmez; benim de fazla alingan olmama lüzum yoktur.